FASİKÜL 42 – SAYFA 1

Çeviri: Anita Tatlıer

Türkiye’deki yabancı gazeteciler

Yazan: Selim E. Sarper

Geçen yıl boyunca, ülkemizde kalan gazeteci sayısı hissedilir biçimde artmaya devam etti. Fakat bu gözlem istatistiklere dayalı verileri oluşturmak amacıyla yazılmadı; bu sebeple, bunun sonucunda ortaya çıkan rakamlar ve oranlar üstünde durmayacağım. Sadece Türkiye’de yaşayan yabancı gazeteciler tarafından dünyanın hemen hemen bütün gazetelerine, aynı zamanda Bilgi Ajanslarına ve radyo kanallarına aktarılan bilgilerin neredeyse kesintisiz biçimde ulaştırıldığını, bir ilke bağlamında sunmak istiyorum.

Buna rağmen bu bilgiler her zaman gerçeğe uygun mudur? Aşağıdaki satırlarda genel anlamda işte bu soruya cevap vermeye çalışacağım.

Türkiye’de yaşayan yabancı gazetecileri iki farklı sınıfa ayırmak oldukça kolaydır: süresiz olarak buraya yerleşmiş olanlar ve sadece geçici olarak burada kalanlar.

Bu sonuncular arasında aynı zamanda bir başka sınıftan daha söz edebiliriz, Türkiye’ye Savaş Muhabiri sıfatıyla büyük projeler besleyerek, zaman zaman gelenler bunlar ülkemizde kısa bir süre kalırlar ve sonra hayal kırıklıklarıyla geri dönerler.

Bu sonuncular göçmen kuşlar misali, tüm dünyada biraz her yerde rastladığımız kişilerdir. Bunların dünyanın belirli bir noktasında yoğunlaşmaları söz konusu ülkenin kolayca tesbit edilmesini sağlar ki bu o anda dünyanın hedef noktasındadır ve tüm bakışlar da işte buraya çevrilir.

Burada, hemen, türk misaferperverliğinin keyfini yaşayan çok sayıda Yabancı Muhabirin, zorluklara yol açmayacak biçimde, görevlerini sadakat ve görünür bir iyi niyetle tamamlamaya çalıştıklarını belirtmeyi hoş bir görev olarak görüyorum.

Doğal olarak, ülkemizin ve yönetimimizin kapılarını hiçbir kısıtlama olmadan açtığımız bu misafirlerin, Türkiye hakkında kendi ülkelerine gönderdikleri bilgileri son derece ilgiyle izlemeye çalıştığımızı söyleyebilirim. Bu şekilde, bu bilgileri çok yakından izleyerek, bazen oldukça ilginç tesbitlerle karşılaşabiliyoruz.

Zaten söz konusu gazetecinin ülkemiz hakkında beslediği kişisel ve öznel duygularının, Muhabirin aktardığı bilgilere nüans kazandıracağı anda açık bir rol oynadığı kuşku götürmez. Diğer yandan, Muhabirin temsil ettiği gazetenin izlediği politika –ya da izlemekle yükümlü olduğu- söz konusu haberlerin yorumlanmasında en önemli etmenlerden birini oluşturur. Bir söylevin, bir bildirinin hatta radyodan yayınlanan ya da çeşitli gazetelerde beliren bir haberin yaratabileceği yankılar arasında bir karşılaştırma yaptığımız takdirde, söz konusu yayınlar arasındaki önemli farklar sizi şaşırtabilir.

Gerçekten de, bu koşullar altında, okunan herhangi bir haberin, bunun kaynağı olan ülke hakkında kamuoyunu aydınlatmaktan çok uzak olduğu açıktır ve daha çok hedef alınan kamuoyu üstünde belirli bir amaç ve doğrultuda bir etki yaratmaya çalışır. Dolayısıyla bu tür bir işlem, manipüle edilebilir tehlikesiz bir silah olmaktan çok uzaktır ve içinde yaşadığımız dönemde, bununla ilgilenenler bunu mükemmel biçimde kullanmayı öğrenmişlerdir.

Bir Muhabirin sorumluluğunu üstlenebileceği en önemli ve aynı zamanda en hassas işlerden biri dolayısıyla kaldığı ülkede herhangi bir olaydan kaynaklanan tepkileri gözlemlemektir. Yukarda da belirttiğim gibi bu görev kapsam itibarıyla öyle çok hassastır ki, bazı muhabirlerin kendi incelemeleri ve gözlemleri sayesinde gerçekten tuhaf sonuçlara vardıklarını görmek hiç de nadir değildir. Dolayısıyla, genelde aşağıda belirtildiği gibi tasarlanan, kaygı verici bir haberi aldığımda çoğunlukla şaşkınlıkla gülümsemekten kendimi alamam:

“Burada rakip siyasi çevrelerde bir sinirlilik, aşırı bir gerilim gözlemleniyor ya da “Bu olay burada büyük bir kargaşaya neden oldu ya da “Bu ya da şu siyasi kişilik seyahatini kesmek ve hemen Başkente dönmek zorunda kaldı”.

Gerçekten de, bu *sinirlilik-gerilim-şaşkınlık* olarak tanımlanan ruh halinin belki de her zaman olduğundan daha sakin olduğunu ve kesin bir karara varmış olarak, mükemmel güvenli ve emniyetli bir halde bulunduğumuzu yetkiyle biliyordum ve bu yargıyı ortaya koyabilirdim.

Ya da dostlarımızın beklenmedik olarak nitelendirdikleri *geliş gidişler,* önceden bilinen ve tesbit edilen programdaki yer değiştirmelerin sadece farklı aşamalarıydı.

Biz diğerleri, Türkler, birini yargılamayı istediğimizde, kaba bir hata işlememek için, söz konusu kişinin yerine kendimizi koymamız gerektiğini düşünürüz. Ve fakat, dostlarım Gazetecilerin yerine kendimi koyduğumda, ki bu yazının konusunu oluşturuyorlar, bu

nankör görevlerinde onlardan daha fazla başarılı olacağımdan emin olmadığımı itiraf etmek zorundayım.

Yaşadığımız bu çalkantılı zamanlarda, *haber piyasasında* her gün dolaştırılan bu ileri sürülen *dedikodular* bazen büyük bolluğa ve çeşitliliğe ulaşıyor öyle ki, hiç abartısız, bu yanlış haberleri yayanların şüpheli eylemi para piyasasında kalpazanların düzen bozucu işleviyle kıyaslanabilir.

Hatta bazen bu şekilde ortaya atılan maksatlı haberlerin sorumluları, kendi ortaya koydukları bilgileri, bunlar uzun bir dolaşımdan sonra kendilerine geri döndüğünde tanımazlar.

Basın Genel Yönetimi, ki bu *Borsa hareketlerini* dışardan ya da çok yakından izlemeye çalışıyor, ülkemizde yaşayan ya da burada geçici bir süre bulunan gazetecilere, işlerini kolaylaştırmak için sayısız kez onlara yardım elini uzattı ve her fırsatta da onlara bu dostça eli uzatmaya hazırdır.